

In samenwerking met ForFarmers Hendrix beschrijft Veeteelt de mogelijkheden van de beste toepassing en benutting van herfstgras.

De lange nazomer van 2013 liet zien hoeveel plezier veehouders kunnen beleven aan najaarsgras. Tot in november liepen er koeien in de wei en werd er ingekuuld. Dat gras was ook nog eens de moeite waard, onder andere door veelal hoge gehalten ruw eiwit.

De benutting van het najaarsgras is belangrijker dan ooit, stelt Rob Rutgers, technisch specialist melkvee bij ForFarmers Hendrix. 'We kunnen het ons niet meer permitteren om een of anderhalve snede te laten liggen. Je moet ervoor zorgen dat het najaarsgras zo goed mogelijk tot zijn recht komt.'

Dat geldt zeker voor bedrijven die vanaf 2015 willen groeien, zegt hij. 'Het aantal beschikbare hectares blijft beperkt. Je zult dus meer van een hectare moeten halen en de mest nog beter moeten benutten. De resultaten met de KringloopWijzer worden steeds belangrijker.'

Niet alleen pinkenvoer

Het maken van een goede herfstkuil is vaak een uitdaging. Najaarsgras heeft een minder goede reputatie dan voorjaarsgras. Opbrengst en voederwaarde blijven vaak achter. Het suikergehalte en de hoeveelheid structuur zijn lager. Verder is smakelijkheid een punt van aandacht.

Toch is herfstgras niet per definitie 'slechts' pinkenvoer. Dat heeft de oogst van vorig jaar wel laten zien, zegt Rutgers' collega, melkveespecialist en weidecoach Martin Rensink. 'We zagen sneden met 200 gram ruw eiwit per kilo droge stof. Dat is 20 procent, terwijl jongvee aan 14 procent ruim voldoende heeft. Als je zoveel eiwit voert aan de pinken, verdwijnt een deel in de put, terwijl je voor de melkkoeien eiwit aankoopt in de vorm van krachtvoer of bijproducten. Als je een hoge efficiëntie wilt halen, dan moet je elke diergroep strak op de norm voeren.'

Voor een optimale benutting van het najaarsgras is het belangrijk om rekening te houden met de typische eigenschappen. Rutgers: 'Najaarskuilen hebben op papier vaak een hoge vem, terwijl ze toch matig melken.' Dat komt volgens Rutgers door-

Voor de beste benutting van najaarsgras rekening houden met de typische eigenschappen

Grillig najaarsgras is eiwitrijk ruwvoer

Met herfstgras kunnen veehouders hun koeien prima aan de melk houden, mits ze op de juiste manier de voederwaarde inschatten en het rantsoen aanpassen, vinden Martin Rensink en Rob Rutgers van ForFarmers Hendrix. 'Veehouders kunnen het zich niet meer permitteren om voederwaarde te laten liggen.'

Ondersteuning veehouders met weidecoaches

'Weidegang is meer dan de staldeuren openzetten. Het vereist vakmanschap om er maximaal de vruchten van te plukken', stelt Martin Rensink, een van de weidecoaches van ForFarmers Hendrix. De weidecoaches ondersteunen hun collega-melkveespecialisten in de buitendienst met specifieke kennis op het gebied van weidegang. Ook studieclubs kunnen een beroep doen op

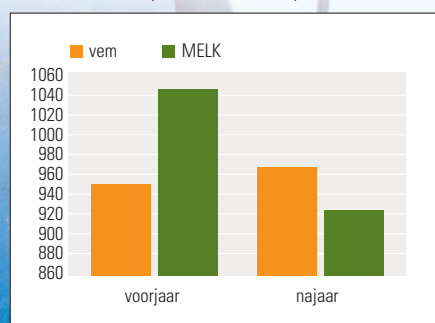
hun expertise. ForFarmers Hendrix leidt voor elke regio in zijn werkgebied een weidecoach op.

Productmanager Robert Meijer: 'Wij staan positief tegenover weidegang en zien het belang voor het imago van de sector. We vinden wel dat veehouders daarin zelf een keuze moeten kunnen maken. Onze melkveespecialisten en weidecoaches ondersteunen veehouders bij het maken van hun keuze.'

dat het vem-systeem ruw eiwit meetelt in de energiewaardering, zodat eiwitrijke producten relatief hoog worden gewaardeerd. 'In onze voedingsaanpak Feed-2Milk werken we met het eigen energie-waarderingssysteem MELK, Meer Energie voor Lacterende Koeien, dat de hoeveelheid energie weergeeft die de koe werkelijk kan benutten. MELK schat de energie-inhoud van het eiwitrijke gras nauwkeuriger in, zodat we het rantsoen beter kunnen afstemmen op de mogelijkheden van het ruwvoer.'

Wanneer de voederwaarde op de juiste manier wordt ingeschat (zie figuur 1 en 2) en er op basis daarvan wordt aangevuld, blijven de koeien goed aan de melk. 'Het eiwitrijke gras is prima te benutten, mits aanvullende voeders voldoende energie en extra structuur bevatten. Maisproducten of zetmeelrijke krachtvoerders zijn

Figuur 1 – Waardering van energie in vem en MELK van voorjaars- versus najaarskuil in 2013

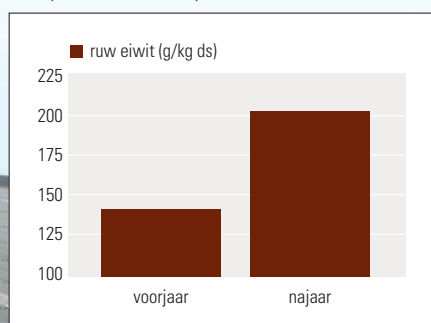
altijd goed. Geplette tarwe is ook een optie, maar daarbij moet je wel de structuur van het rantsoen in de gaten houden voor de pensgezondheid', aldus Rutgers.

Maatregelen grasland

Veehouders kunnen gedurende het seizoen al voorsorteren op een optimale kwaliteit van het gras in de herfst, aldus Rensink. 'Hoewel de ruimte voor stikstofbemesting beperkt is, adviseer ik altijd een deel te bewaren voor augustus. Juist in het najaar moet je groei in het gras houden, om roestvorming te voorkomen. Dat is belangrijk voor de smakelijkheid. Ook natrium heeft een positief effect op de opname', aldus de specialist.

'Belangrijk is bijvoorbeeld dat je in augustus alles een keer gemaaid hebt', vervolgt hij. 'Dan maak je in het najaar een start met fris gras. Verder is het verstandig om

Figuur 2 – Het ruweiwitgehalte van voorjaars- versus najaarskuil in 2013

Melkveespecialist/weidecoach Martin Rensink en technisch specialist Rob Rutgers vragen meer aandacht voor de benutting van najaarsgras

drijfmest selectief in te zetten. Rijd geen mest uit op percelen die je wilt beweiden.' Als een veehouder herfstgras wil inkuielen, doet hij er goed aan tijdig te maaien. 'Laat het gras niet te oud worden. Na een week of vijf, zes moet het eraf, zelfs al staat er nog niet zo veel.' Nog een tip: 'Probeer de veldperiode zo kort mogelijk te houden, maximaal twee dagen, dan herstelt de grasmat beter. Bovendien levert langer laten liggen geen betere kwaliteit op. Je kunt beter een toevoegmiddel inzetten voor een betere conservering.' De experts van ForFarmers Hendrix raden aan de herfstkuil apart te houden of te verpakken in balen en niet te verwerken in bijvoorbeeld een lasagnekuil. 'Dan houd je alle opties open voor de verwerking in het rantsoen.'

Beter beweiden dan kuilen

De beste manier om de kwaliteit van najaarsgras te benutten is beweiden, stelt Rensink. 'Om te beginnen haalt de koe het voer zelf op. Je hebt er geen werk mee en het kost geen dieselolie. Verder benut je het ruw eiwit het beste in het verse gras. Als je gras met een werkelijk darmverteerbaar eiwit van 100 inkuilt, blijft er bijvoorbeeld maar 70 à 75 van over.' Rensink adviseert de mate van beweiding aan te passen aan de situatie. 'In oktober bijvoorbeeld hoeven de koeien niet per se zes of acht uur naar buiten. Dat kan ook best korter. Als koeien weten dat ze maar twee uur krijgen om te weiden, vreten ze extra snel. Schaar ook wat eerder in, jonger gras is smakelijker voor de koe.' Toch zijn veel veehouders er huiverig voor om hun hoogproductieve, nieuwmelkte koeien over te leveren aan de grillige grasgroei in de herfst. Het splitsen van de veestapel in twee productiegroepen kan dan een goede oplossing zijn. 'Je kunt besluiten de nieuwmelkte koeien binnen te houden en de rest te laten weiden. De oudmelkte koeien zullen je dankbaar zijn voor extra eiwit en daardoor persistenter in productie zijn.'

Door herfstgras apart in te kuilen of in balen te verpakken blijven alle opties open voor de verwerking in het rantsoen

